
KOUVOLA 2009 PARAS-HANKKEEN OSANA

Kouvola 2009 – Kumppanuuksseminaari
31.3.2008 Kuusankoskitalo
Esko Riepula

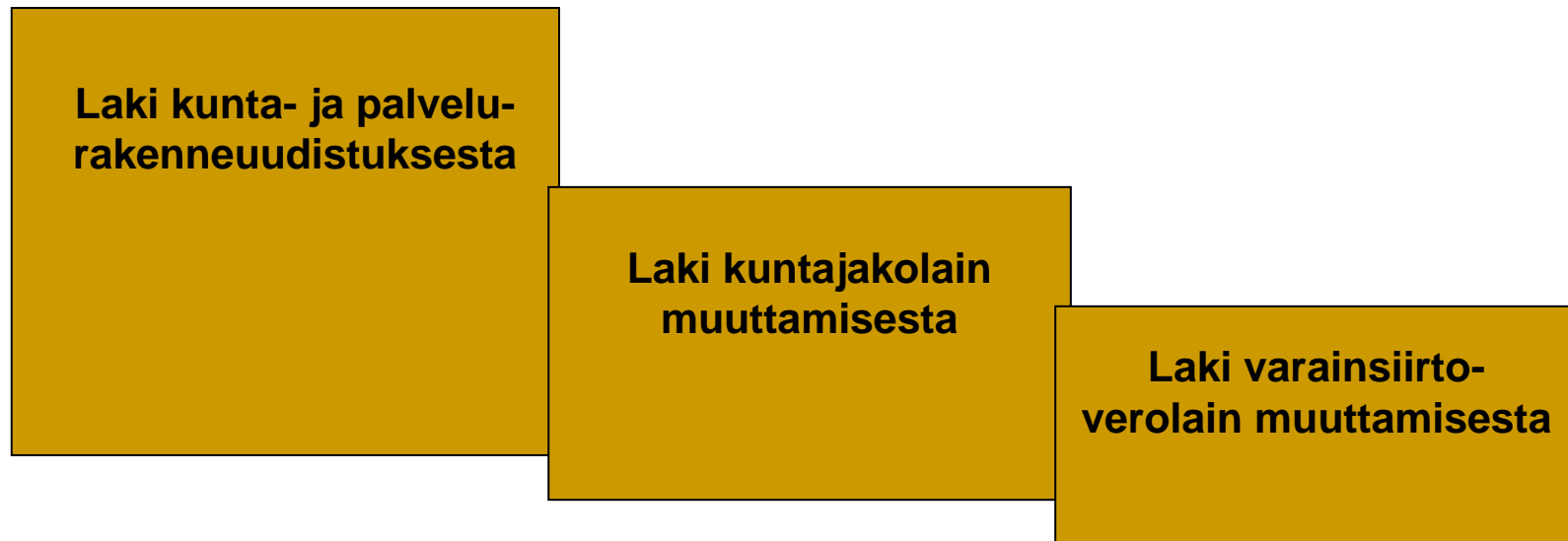
ERI Consulting

Mistä Paras-hankkeessa on kysymys?

- Lainsäädäntö ja sen tausta
 - Vahvan peruskunnan tunnuspiirteet
 - Kouvolan seutu ei ole yksin mukana:
kuntaselvityskartta
-

Paras -hankkeen tavoitteet

**Kunta- ja palvelurakennemuutoksen
lainsäädännön kolme komponenttia**

**1 §
Lain tarkoitus**

**Luoda edellytykset
kunta- ja palvelurakenne-
uudistukselle**

**Vahvistaa kunta- ja
palvelurakennetta**

**Kehittää palvelujen
tuotantotapoja ja
organisointia**

**Uudistaa kuntien
rahoitus- ja valtion-
osuusjärjestelmiä**

**Tarkistaa kuntien
ja valtion välistä
tehtävänjakoa**

... siten, että kuntien vastuulla olevien palvelujen järjestämiseen ja tuottamiseen sekä kuntien kehittämiseen on vahva rakenteellinen ja taloudellinen perusta.

Tarkoituksena on siten parantaa tuottavuutta ja hillitä kuntien menojen kasvua sekä luoda edellytyksiä kuntien järjestämien palveluiden ohjauksen kehittämiseksi.

Tämän lain mukaisia järjestelyjä suunniteltaessa ja toteutettaessa on otettava huomioon:

- 1) palvelujen saatavuus, laatu ja rahoitus maan kaikissa osissa;**
- 2) asukkaiden perusoikeudet ja yhdenvertaisuus palvelujen saamisessa;**
- 3) kunnan asukkaiden itsehallinnon toimintaedellytykset;**
- 4) kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuudet**
- 5) suomen- ja ruotsinkielisen väestön oikeudet käyttää omaa kieltään ja saada sillä palveluja**
- 6) saamelaisten kielelliset oikeudet sekä oikeus alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan kotiseutualueella**

**4 §
Keinot**

Kuntarakennetta vahvistetaan:

- yhdistämällä kuntia
- liittämällä kuntien osia

Tavoitteena on:

- elinvoimainen
- toimintakykyinen ja
- eheä kuntarakenne

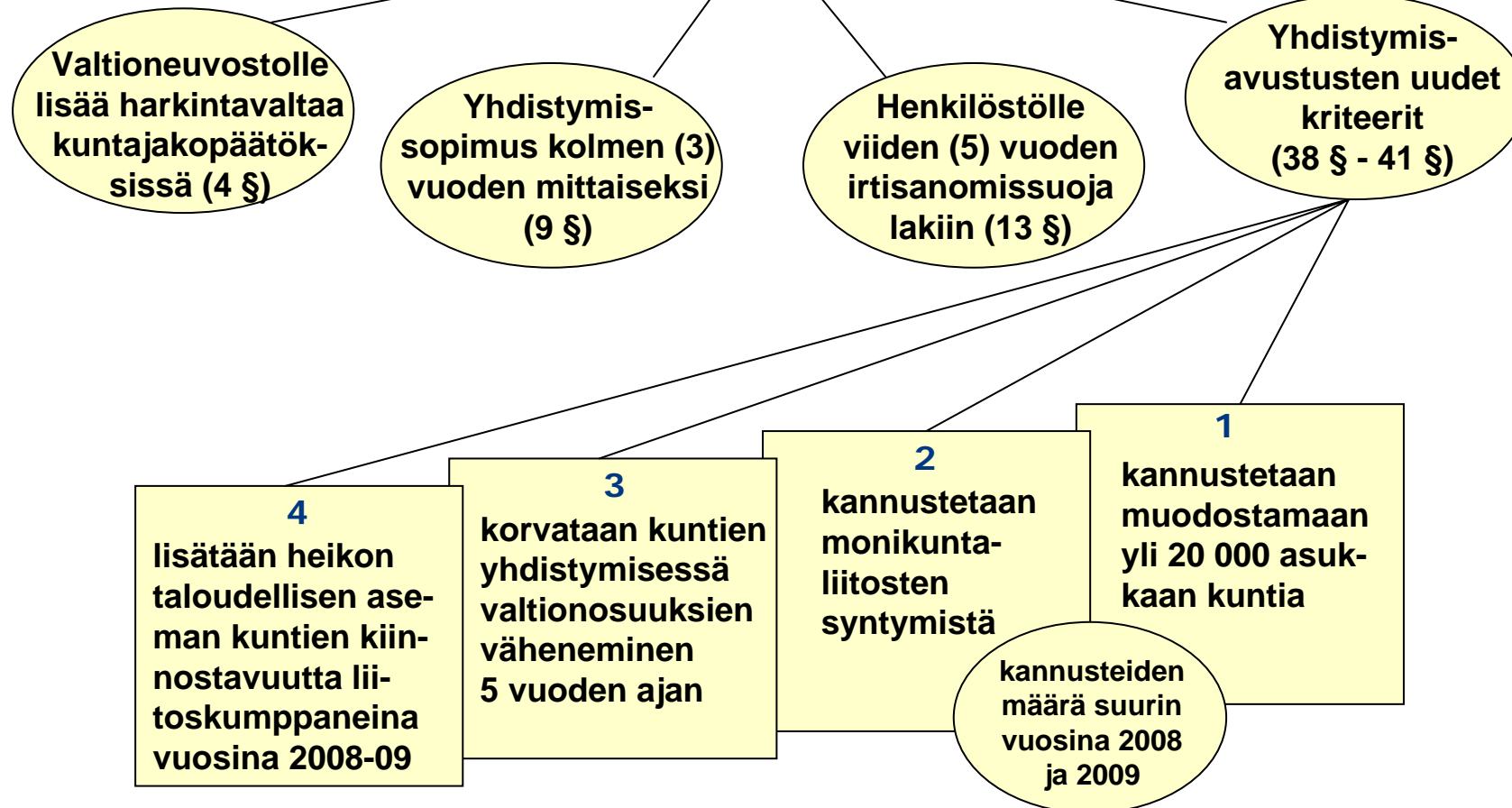
Palvelurakenteita vahvistetaan:

- kokoamalla kuntaa laajempaa väestöpohjaa edellyttäviä palveluja
- lisäämällä kuntien yhteistoimintaa

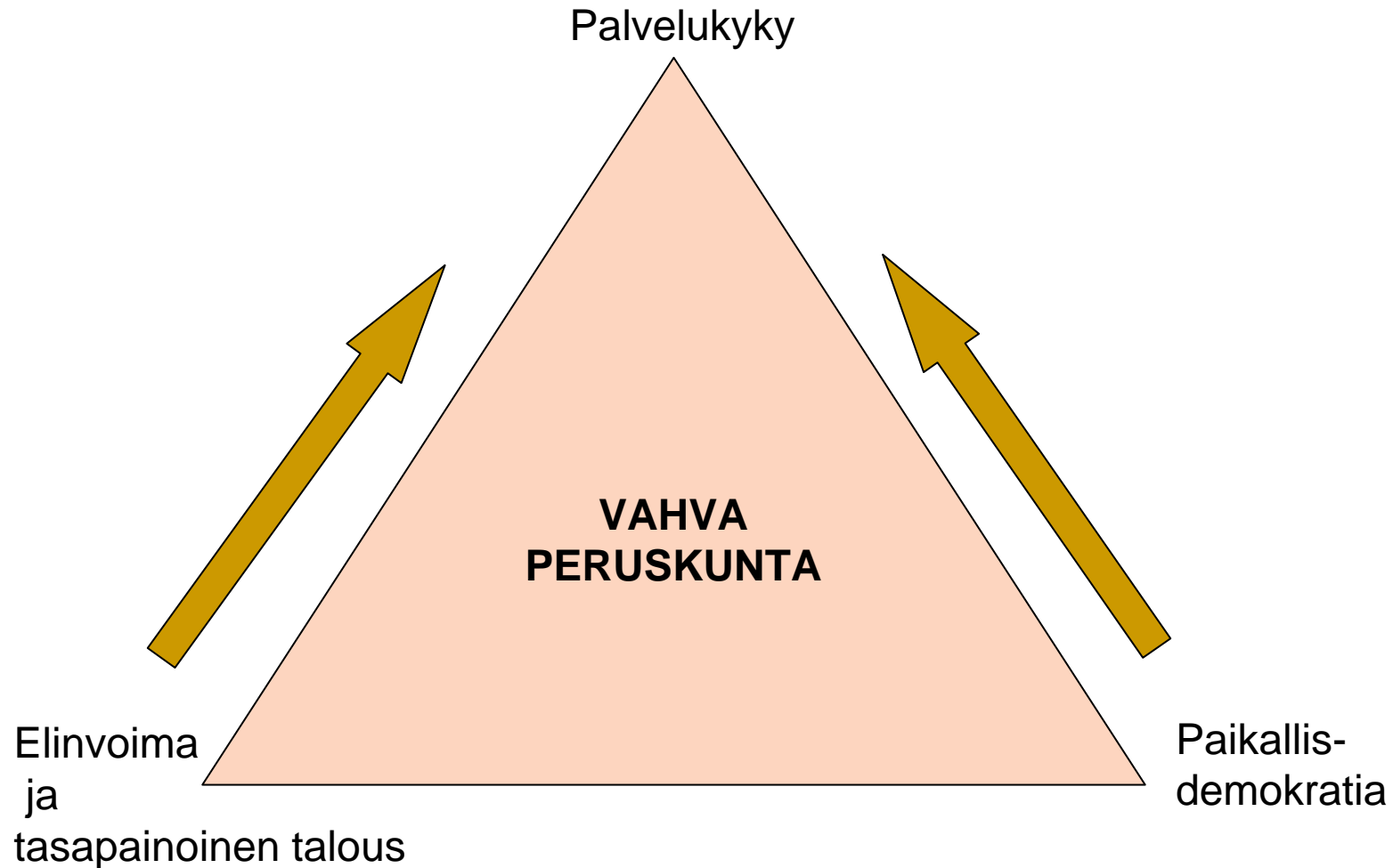
Toiminnan tuottavuutta parannetaan:

- tehostamalla kuntien toimintaa palvelujen järjestämisessä ja tuottamisessa
- vahvistamalla pääkaupunkiseudun ja muiden yhdyskuntarakenteellisista ongelmista kärsivien kaupunkiseutujen toimintaedellytyksiä

Kuntajakolain muutokset (kuntajakolaki (1196/1997))

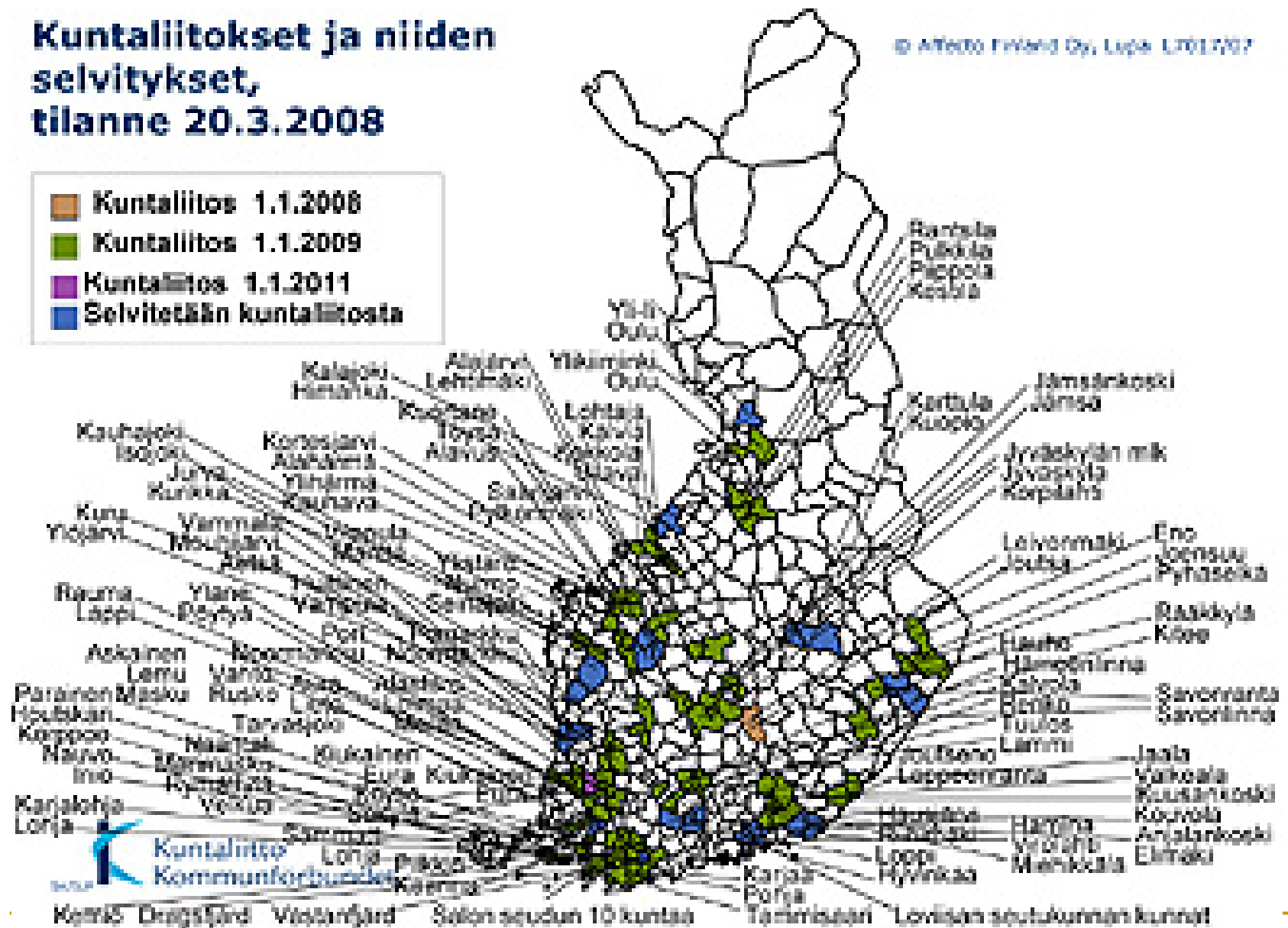
Vahvan peruskunnan tunnuspiirteet

Kuntaliitokset ja niiden selvitykset, tilanne 20.3.2008

© Affetto Finland Oy, Lupa: UT017/07

- Kuntaliitos 1.1.2008
- Kuntaliitos 1.1.2009
- Kuntaliitos 1.1.2011
- Selvitetään kuntaliitosta

Kuntaliitto
Kommunförbundet

Kemäs Dragsfjärd Västernärjed Salon seudun 10 kuntaa Tammerfors Loviisan seutukunnan kunnat

Kuntien välinen yhteistyö Pohjois-Kymenlaaksossa

- Seudullisen yhteistyön perinne
- Suuri Suunnitelma 2004-2007

Seudullisen yhteistyön perinne

1950-luku

Pohjois-Kymen aluesairaala 1957

1960-luku

**Kymenlaakson seutukaavaliitto (yhdistys)
Pohjois-Kymenlaakson ammattikoulu
Pohjois-Kymenlaakson musiikkiopisto
Pääkeskuksen rakennetutkimus ja
liikenneverkkosuunnitelma**

1970-luku

**Kouvola-Valkealan kansanterveystyön ky
Useita asunto-ohjelmia
Pohjois-Kymenlaakson maankäytön ja
asuntotuotannon suunnittelutoimikunta
1978-86
Sähkölaitos
Erityishuollon kuntayhtymä**

1980-luku

Seitsikon yhteistyötoimikunta

Ensimmäinen seutustrategia

Toimialakohtaisia yhteistyöryhmiä

Pohjois-Kymenlaakson

kaupunkiseudun

suunnitteluyhteistyö 1988-93

1990-luku

Kymenlaakson liitto

Kouvolan seudun kuntayhtymä 1994

- 1 Yleiskaavallinen suunnitelma**
- 2 Ammatillinen koulutus**
- 3 Elinkeinopolitiikka**
- 4 Edunvalvonta**
- 5 Jäsenkuntien yhteistyön koordinointi**
- 6 Yhteistyöhankkeita (8 / 2006)**

Kymenlaakson ammattikorkeakoulu
Kymenlaakson Jäte Oy
Liukkaan kelin harjoittelurata
Kymenlaakson orkesteri (Kouvola ja Kotka)

2000-luku

- Kouvolan seudun aluekeskusohjelma**
Suuri Suunnitelma, yhteistyön syventäminen
- yhteistyövaliokunta
 - työjaosto
 - ylikunnallinen yhteistyötoimikunta
- Palvelutuotantoyhteistyö**
Kouvolan seudun kansanterveystyön ky

Suuri Suunnitelma 2004-2008

Kuntien yhteistyön lisäämistä ja syventämistä koskeva suunnitelma eli ns. Suuri Suunnitelma on hyväksytty kuntien valtuustoissa v. 2004 alussa.

Hankkeessa ovat mukana Anjalankosken, Kouvolan ja Kuusankosken kaupungit sekä Elimäen, Jaalan ja Valkealan kunnat.

HANKKEEN TARKOITUS

- Hankkeella pyritään yhteistyön kautta
- turvaamaan kuntien asukkaille peruspalvelut toiminnallisesti ja taloudellisesti tarkoituksenmukaisella tavalla tuotettuna sekä
 - säilyttämään seudun elin-voimaisuus ja kilpailukyky tehostamalla resurssien yhteiskäyttöä ja ottamalla käyttöön uusia toimintatapoja.
-

MIKSI YHTEISTYÖSSÄ?

- **Kuntien taloudellinen asema on heikentynyt, eikä parempaa juuri ole näkyvissä kun samanaikaisesti palvelutuotannon velvoitteet näyttävät vain lisääntyvän.**
 - **Väestö ikääntyy ja vähenee.**
 - **Työttömyysaste on edelleen melko korkea ja samanaikaisesti uhkaa työvoimapula.**
 - **Kunnallisista tehtävistä Kouvolan seudulla jää vanhuuseläkkeelle v. 2009 mennessä n. 800 henkilöä.**
-

OHJELMA YHTEISTYÖN KOHTEISTA

■ Taloushallinto

- maksuliikenteen, kirjanpidon, palkkalaskennan ja hankinnat hoitava kuntien ”tilitoimisto”

■ Henkilöstöhallinto

- Seudullinen henkilöstökoulutus ja henkilöstöön liittyvien asioiden kehittäminen keskinäiseen sopimukseen perustuen
- Varsinaiseen (päivittäiseen) toimintaan liittyvät yhteiset käytännöt ja niiden toteuttaminen

■ Tekninen toimi

- Tietojärjestelmien yhteensovittamistyön loppuun saattaminen yhteisen tietoaalustan luomiseksi kuntarekisteriä ja palkkatietojärjestelmää varten
- Yleisten alueiden rakentamisesta ja ylläpidosta huolehtiva ”seudullinen aluetuotantolaitos”
- Varikkotoiminnoista vastaava liikelaitos
- Yhteiset toimintamallit muiden osa-alueidenosalta

■ Sosiaalitoimi

- Sosiaalialan valtakunnalliseen kehittämis-hankkeeseen liittyvät seudulliset hankkeet

■ **Kirjastotoimi**

- Kirjastopalvelujen järjestäminen seudulliseksi kuntien yhteiseksi ”kirjastolaitokseksi”
- Kuntien kirjastotoimen edustajien yhteisesti laatimaan ja hyväksymään kirjastostrategiaan sisältyvien toimenpiteiden toteuttaminen soveltuvin osin, ensi vaiheessa kirjastojärjestelmien uusiminen osalta seudullista ATK-toimintaa (liikelaitosta)

■ **Kansalais- ja työväenopistotoiminta**

- Opistopalvelujen tuottamisen turvaava seudullinen opistotoiminta
- Varsinaiseen (päivittäiseen) toimintaan liittyvät yhteiset käytännöt ja niiden toteuttaminen

■ **Liikuntatoimi**

- Seudullinen liikuntatoimi sopimusperusteisena yhteistyönä isäntäkuntaperiaatteella
- Kuntien liikuntatoimen edustajien yhteisesti laatiman liikuntastrategian sisältämien investointi-kohteiden toteuttaminen, ajankohtaiseksi tullessaan, kuntien yhteistyönä ja mitoittaen seudun kokonaistarpeita vastaaviksi.

■ **Nuorisotoimi**

- Varsinaiseen (päivittäiseen) toimintaan liittyvät yhteiset käytännöt ja niiden toteuttaminen
- Investointikohteiden (alueet, toimitilat jne.) toteuttaminen, ajankohtaiseksi tullessaan, yhteistyönä mitoittaen seudun kokonaistarpeita vastaavaksi

Miksi seutuyhteistyö ei tuottanut tulosta

- Seudullisen yhteistyön kehitys Suomessa
 - Seudulliset elinvoimatekijät
 - Yhteistyöverkkojen viidakko
-

Seudullisen yhteistyön kehitys Suomessa

- Suomi seutuistuu 1990-luvulla
- Seutuistumisen tavoitteet

1. Seudun elinvoiman turvaaminen
 2. Kunnallisten palveluiden turvaaminen
 3. Kohoavaan kustannuskehitykseen vastaaminen
– kuntatalouden turvaaminen
-

Uusi vaihe: 2000-luku

- 1990-luvun tavoitteet eivät enää riitä
- Seudun sopeuduttava:

1. Globaaliin talous- ja yhteiskuntakehitykseen
2. Otettava hallinnan tasoksi seutukokonaisuus; kunta ei riitä
3. Alueiden väliseen kilpailuun
 - yrityksistä
 - osaavasta väestä
 - asukkaista
 - asemasta aluerakenteessa

- Vaikuttaa seudun asemaan aluerakenteessa

Alueen aikaisemmat tukijalat

- Metsäteollisuus
 - Maatilatalous
 - Hallinnon palvelut
 - Kaupan palvelut
-

Niin muuttuu maailma, Eskoseni...

■ Ulkoiset PAINEET

□ Maailmalta

↳ Globalisaatio

↳ Integraatio

□ Kotimaasta

↳ Talous muuttaa yhteiskuntaa

↳ Alueiden rakenteet muuttuvat

MUUTOS

- Globalisaation tuomat haasteet suurteollisuudelle – tuotanto lähelle markkinoita
 - Maatalous – osa EU:n yhteisöpolitiikkaa
 - Hallinnon palvelut – valtionhallinnon tuottavuusohjelma ja palvelujen digitalisoituminen
 - Kaupan palvelut – entistä suurempiin yksikköihin alueille, joissa väestö kasvaa
-

Niin muuttuu...

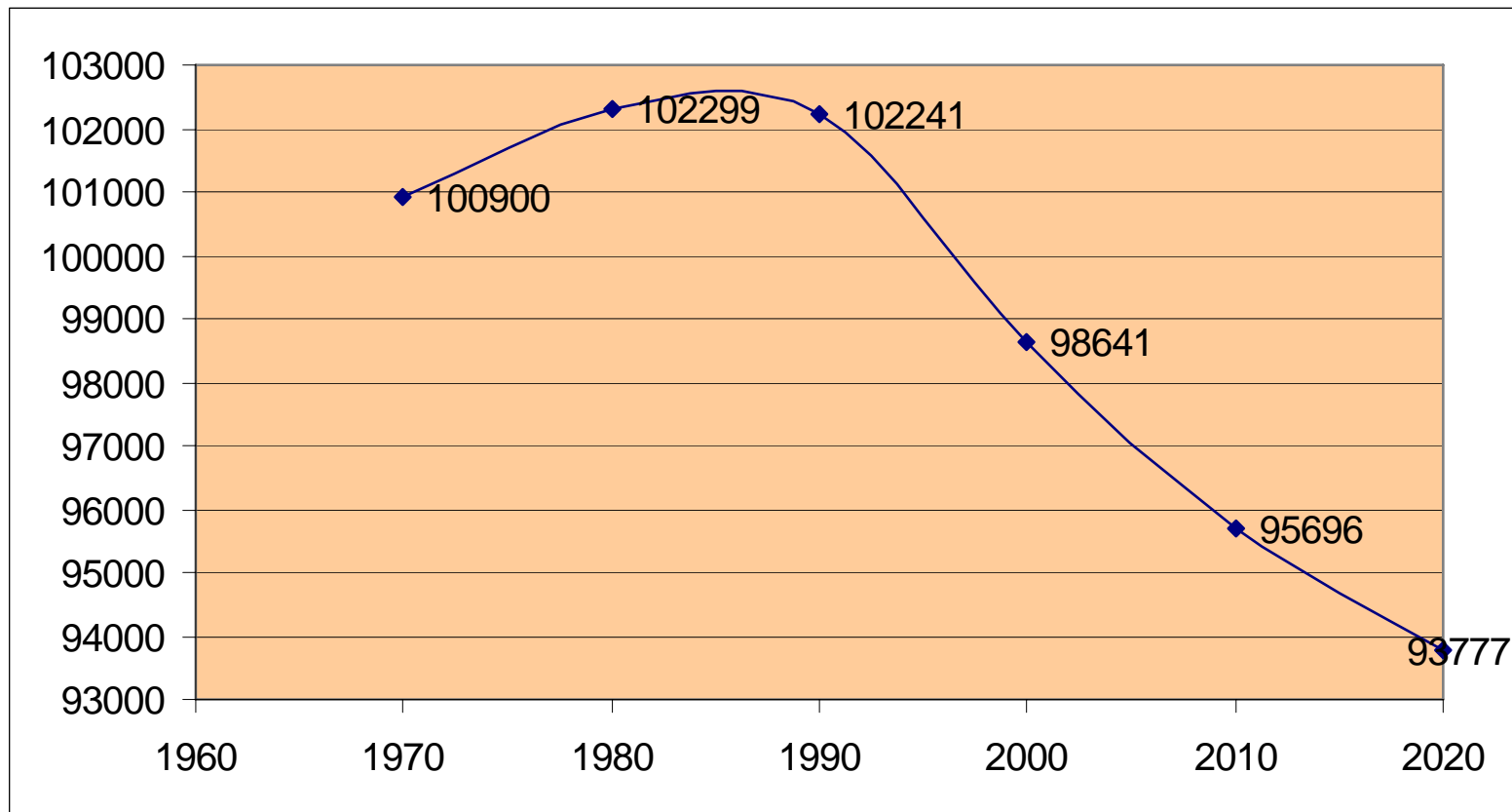
- Muutoksen TIEDOSTAMINEN

 - ↳ Siitä lähtee oma toiminta

- Miten vastataan muutokseen – TAHTO vaikuttaa asioihin

- KEINOT torjua haitat ja voittaa edut

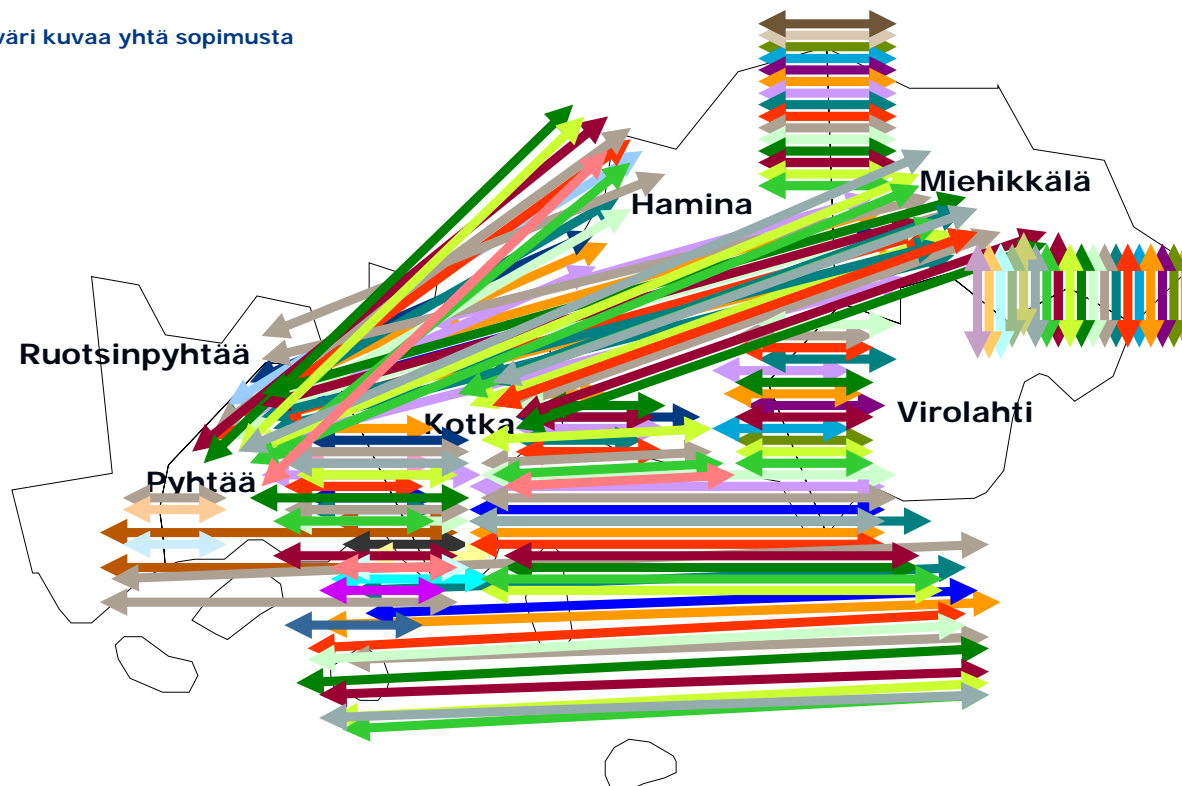
Väestökehitys

Yhteistyösopimusten viidakko

Voimassa olevat sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyösopimukset Kotkan seudun kunnilla 2007

Yksi väri kuvaa yhtä sopimusta

Lähde: Seudun paras = Etelä-Kymenlaakson sosiaali- ja terveydenhuollon seudullinen kehittämishanke, väliraportti 31.3.2007

Kuntaselvitys ja päätöksenteko 2007

- Valtuustojen päätökset 12.3.2007
 - Ohjausryhmä ja ohjausryhmän tavoitteet
 - Mihin pyritään – mihin halutaan vaikuttaa?
-

SELVITYSTYÖN ORGANISOINTI

Ohjausryhmä

- 3 luottamushenkilöä kustakin kunnasta
- valitsee itse puheenjohtajiston

YS-työryhmä

- ohjausryhmän puheenjohtajisto
- kaupungin-/kunnanjohtajat
- selvitysmies

Alatyöryhmät

- perusturva
- sivistystoimi
- elinkeinot
- henkilöstö

Asukas-/tiedotustilaisuudet

- jokaisessa kunnassa 2 road showta; toinen keväällä, toinen syksyllä
- tiedottaminen henkilökunnalle
- tiedotusvälineet

Mihin kuntien yhdistymisellä/syventyvällä yhteistyöllä pyritään?

- Ohjausryhmän asettamat strategiset tavoitteet
 1. Kilpailukyvyn, vetovoiman ja painoarvon lisääminen – Kriteerinä positiivinen väestön kasvu
 2. Väestön elinehtojen ja palveluiden turvaaminen – Kriteerinä palveluiden saatavuus ja vuotuinen hyvinvointikatsaus
 3. Elinkeinorakenteen monipuolistaminen – Kriteerinä uudet yritykset; työllisyysaste
 4. Kuntatalouden tasapaino – Kriteerinä veroprosentti ja poistoja suurempi vuosittainen ylijäämä
 5. Hallinnon rakenteiden kehittäminen – Kriteerinä tuottavuustavoitteiden toteutuminen
 - Keinot edellä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi: (1) kuntien yhdistyminen ja uuden kunnan muodostaminen, (2) yhteistyön syventäminen
-

Mihin pyritään? – Mihin halutaan vaikuttaa

- **Vetovoima - Väestökehitys**
 - Väestökehitys nousuun vuosina 2010-2015 niin että vuonna 2020 on saavutettu vuoden 2003 taso
 - Kasvu > 200/vuosi
 - Tasapaino 150-200/vuosi
 - Taantuma < 100/vuosi
 - Työllisyysaste: tavoitteena 70 % vuonna 2015
 - **Kunnallistalouden tasapaino**
 - Mittarina veroprosentti: tavoitteena valtakunnallinen keskitaso vuosina 2010-2015
-

Mihin pyritään? – Mihin halutaan vaikuttaa

- **Palveluiden turvaaminen**
 - Kunnalliset palvelut vähintään valtakunnan keskimääräisellä tasolla
 - Yksityisen palvelutuotannon voimakas lisääminen erityisesti kaupan ja yrityspalveluiden aloilla
 - **Henkilöstö**
 - Henkilöstön rekrytoinnin turvaaminen kunnalliseen palvelutuotantoon ja toiminnan ohjaukseen
 - Henkilöstön urakehityksestä huolehtiminen
 - Yksityisen sektorin tarvitseman työvoiman tarjonnan laadusta ja määrästä huolehtiminen
-

Mihin pyritään? – Mihin halutaan vaikuttaa

- Elinkeinot ja edunvalvonta
 - Toimintaorganisaation selkeyttäminen
 - Vaikuttavuuden parantaminen

Selvityksen valmistuminen 27.9.2007 ja sen jälkeinen päätöksenteko

- Valtuustot, marraskuu 2007
 - Elimäki, joulukuu 2007
 - Va. Järjestelytoimikunta 3.1.2008
 - Yhdistymistyöryhmä
 - Muutosjohtaja
 - Kuulutukset ja asian käsittely peruskunnissa
 - Lääninhallitus ja valtioneuvosto
-

Onnistumisalueet

- Elinkeinotoimi
 - Sopimusohjaus
 - Henkilöstö
 - Taitava johtaminen
-

Kouvola 2009 – Paras-hankkeen osana

- Paikallinen merkitys: elinvoima ja palvelujen turvaaminen
 - Alueellinen merkitys: vahva peruskunta Pohjois-Kymenlaaksoon ja ehyt kuntarakenne
 - Valtakunnallinen merkitys: ”eniten haluttu, vähiten odotettu”; valtakunnallisen painoarvon lisääntyminen
-